

ZALECENIA

ZALECENIE KOMISJI

z dnia 27 marca 2014 r.

w sprawie drugiego skoordynowanego planu kontroli w celu ustalenia skali występowania oszukanych praktyk przy wprowadzaniu do obrotu określonych rodzajów żywności

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2014/180/UE)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt⁽¹⁾, w szczególności jego art. 53,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Zgodnie z art. 53 rozporządzenia (WE) nr 882/2004 Komisja może, jeśli zostanie to uznane za niezbędne, zalecać skoordynowane plany kontroli organizowane ad hoc, w szczególności w celu ustalenia rozpowszechnienia zagrożenia w paszy, żywności lub zwierzętach.
- (2) W dyrektywie 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁽²⁾ określono unijne przepisy w zakresie etykietowania żywności mające zastosowanie do wszystkich środków spożywczych.
- (3) Zgodnie z dyrektywą 2000/13/WE etykietowanie i stosowane metody nie powinny wprowadzać konsumentów w błąd, w szczególności co do właściwości żywności, w tym jej rzeczywistego charakteru i jej tożsamości. Ponadto w przypadku braku szczegółowych przepisów unijnych i krajowych nazwa, pod którą dany środek spożywczy jest sprzedawany, powinna być nazwą zwyczajowo używaną w państwie członkowskim, w którym środek ten jest sprzedawany, lub opisem żywności, wystarczająco zrozumiałym, aby umożliwić nabywcy rozpoznanie jej rzeczywistego charakteru.
- (4) Na etykiecie paczkowanych środków spożywczych przeznaczonych dla konsumenta końcowego lub zakładów żywienia zbiorowego muszą być wymienione wszystkie składniki. W szczególności jeśli dana żywność zawiera mięso jako składnik i jest przeznaczona dla konsumenta końcowego lub zakładów żywienia zbiorowego, bezpośrednio na opakowaniu lub na umieszczonej na

nim etykiecie musi znajdować się informacja o gatunku zwierząt, z których pochodzi mięso. Jeśli w nazwie żywności wymieniony jest określony składnik, w wykazie składników musi również być określona procentowo ilość tego składnika w celu uniknięcia wprowadzenia konsumenta w błąd co do tożsamości i składu żywności.

- (5) W rozporządzeniu (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady⁽³⁾ ustanowiono dodatkowe wymogi dotyczące etykietowania w odniesieniu do określonych środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego. W szczególności stanowi ono, że na opakowaniach przeznaczonych do dostarczenia do konsumenta końcowego, zawierających mielone mięso m.in. ze zwierząt nieparzystokopytnych, musi znajdować się informacja o konieczności ugotowania produktu przed konsumpcją, o ile jest to wymagane w przepisach krajowych w państwie członkowskim, na którego terytorium dany produkt jest wprowadzany do obrotu, i w takim zakresie, w jakim przepisy te tego wymagają.
- (6) W następstwie kontroli urzędowych prowadzonych od grudnia 2012 r. w szeregu państw członkowskich Komisja otrzymała informacje, że stwierdzono pewną ilość paczkowanych produktów zawierających mięso końskie, które nie zostało ujęte w wykazie składników znajdującym się bezpośrednio na opakowaniu lub na umieszczonej na nim etykiecie. Nazwy tych środków spożywczych lub dołączane do nich wykazy składników zawierały natomiast nieprawdziwą informację o obecności wyłącznie mięsa wołowego.
- (7) Zgodnie z art. 17 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady⁽⁴⁾ podmioty prowadzące przedsiębiorstwa spożywcze muszą na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji w przedsiębiorstwach pozostających pod ich kontrolą zapewniać zgodność żywności z wymogami prawa żywnościowego właściwymi dla ich działalności oraz kontrolować przestrzeganie tych wymogów.

⁽¹⁾ Dz.U. L 165 z 30.4.2004, s. 1.

⁽²⁾ Dyrektywa 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 marca 2000 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich w zakresie etykietowania, prezentacji i reklamy środków spożywczych (Dz.U. L 109 z 6.5.2000, s. 29).

⁽³⁾ Rozporządzenie (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiające szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz.U. L 139 z 30.4.2004, s. 55).

⁽⁴⁾ Rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz.U. L 31 z 1.2.2002, s. 1).

- (8) Zgodnie z zaleceniem Komisji 2013/99/UE⁽¹⁾ państwa członkowskie powinny realizować przez okres jednego miesiąca skoordynowany plan kontroli w celu ustalenia skali występowania oszukańczych praktyk przy wprowadzaniu do obrotu określonych rodzajów żywności. Zalecany skoordynowany plan kontroli składał się z dwóch działań. Pierwsze działanie polegało na przeprowadzeniu odpowiednich kontroli na poziomie sprzedaży detalicznej oraz innych zakładów w celu ustalenia, czy paczkowane produkty żywnościowe oraz niepaczkowane produkty żywnościowe zawierają mięso końskie, którego obecność nie została odpowiednio oznakowana na opakowaniu, lub – w przypadku niepaczkowanych środków spożywczych – czy informacja o obecności takiego mięsa nie została udostępniona konsumentowi lub placówce zbiorowego żywienia. Drugie działanie polegało na przeprowadzeniu odpowiednich kontroli w zakładach dokonujących obróbki mięsa końskiego przeznaczonego do spożycia przez ludzi, w tym żywności pochodzącej z państw trzecich, w celu wykrycia pozostałości fenylobutazonu.
- (9) Wyniki skoordynowanego planu kontroli potwierdziły w większości państw członkowskich fakt wielokrotnego łamania przepisów mających zastosowanie do etykietowania produktów mięsnych. Należy zatem kontynuować skoordynowany plan kontroli w drugiej rundzie kontroli na poziomie sprzedaży detalicznej oraz innych zakładów w celu ustalenia, czy praktyki stwierdzone podczas realizacji pierwszego skoordynowanego planu kontroli mają nadal miejsce.
- (10) Z drugiej strony urzędowe kontrole przeprowadzone w celu weryfikacji obecności pozostałości fenylobutazonu nie wykazały powszechnych przypadków wielokrotnego łamania przepisów; na obecnym etapie nie wydaje się zatem konieczne zalecenie przeprowadzenia drugiej rundy skoordynowanych kontroli dotyczących tej kwestii.
- (11) Podczas realizacji pierwszego skoordynowanego planu kontroli laboratorium referencyjne Unii Europejskiej ds. białek zwierzęcych w paszach przedstawiło opinię na temat stosowania metod umożliwiających wykrywanie w próbkach obecności białek niezgłoszonych gatunków. Nadal nie ma zatwierdzonej metody dla tej analizy, ale po konsultacji z ekspertami wyżej wspomniane laboratorium zaktualizowało opinię na temat stosowania zharmonizowanego protokołu i udostępniło ją na swojej stronie internetowej.
- (12) Państwa członkowskie powinny – w wyznaczonym terminie i w zharmonizowanym formacie – powiadamiać Komisję o stosowanych metodach, wynikach kontroli i środkach podjętych w przypadku badań o wyniku dodatnim.
- (13) Po konsultacji ze Stałym Komitetem ds. Łańcucha Żywnościowego i Zdrowia Zwierząt,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ZALECENIE:

1. Państwa członkowskie powinny realizować skoordynowany plan kontroli przez 4 kolejne tygodnie w okresie od dnia 21 kwietnia do dnia 16 czerwca 2014 r. zgodnie z załącznikiem I do niniejszego zalecenia.
2. Państwa członkowskie powinny przedstawić sprawozdanie z wyników urzędowych kontroli przeprowadzonych zgodnie z pkt 1 oraz wszelkie podjęte stosowne środki egzekucyjne do dnia 22 lipca 2014 r. zgodnie ze wzorem zawartym w załączniku II do niniejszego zalecenia.

Sporządzono w Brukseli dnia 27 marca 2014 r.

W imieniu Komisji
Tonio BORG
Członek Komisji

⁽¹⁾ Zalecenie Komisji 2013/99/UE z dnia 19 lutego 2013 r. w sprawie skoordynowanego planu kontroli w celu ustalenia skali występowania oszukańczych praktyk przy wprowadzaniu do obrotu określonych rodzajów żywności (Dz.Ú. L 48 z 21.2.2013, s. 28).

ZAŁĄCZNIK I

Drugi skoordynowany plan kontroli w celu ustalenia skali występowania oszukańczych praktyk przy wprowadzaniu do obrotu określonych rodzajów żywności

DZIAŁANIA W RAMACH SKOORDYNOWANEGO PLANU KONTROLI I JEGO ZAKRES

A. Zakres produktów

1. Środki spożywcze wprowadzane do obrotu lub etykietowane jako zawierające wołowinę będącą głównym składnikiem mięsnym (np. mięso mielone, surowe wyroby mięsne i produkty mięsne), należące do następujących kategorii:
 - a) paczkowane środki spożywcze przeznaczone dla konsumenta końcowego lub zakładów zbiorowego żywienia, etykietowane jako zawierające wołowinę będącą głównym składnikiem mięsnym;
 - b) niepaczkowane środki spożywcze oferowane na sprzedaż konsumentowi końcowemu lub zakładom żywienia zbiorowego oraz środki spożywcze pakowane w miejscu sprzedaży na życzenie konsumenta lub paczkowane do sprzedaży bezpośredniej, wprowadzane do obrotu lub w inny sposób oznaczone jako zawierające wołowinę będącą głównym składnikiem mięsnym w produkcji.
2. Do celów skoordynowanego planu kontroli, o którym mowa, stosuje się definicję „paczkowanych środków spożywczych” zawartą w art. 1 ust. 3 lit. b) dyrektywy 2000/13/WE.
3. Do celów skoordynowanego planu kontroli, o którym mowa, stosuje się definicje „mięsa mielonego”, „surowych wyrobów mięsnych” i „produktów mięsnych” zawarte w pkt 1.13, 1.15 i 7.1 załącznika I do rozporządzenia (WE) nr 853/2004.

B. Cel

Właściwe organy powinny przeprowadzać urzędowe kontrole w celu ustalenia, czy produkty, o których mowa w pkt A, zawierają mięso końskie, którego obecność nie została odpowiednio oznakowana na opakowaniu, lub – w przypadku niepaczkowanych środków spożywczych – czy informacja o jego obecności nie została udostępniona konsumentowi lub placówce zbiorowego żywienia zgodnie z przepisami Unii oraz, w stosownych przypadkach, przepisami krajowymi.

C. Punkty i procedura pobierania próbek

1. Próbką powinna być reprezentatywna dla danych produktów w państwie członkowskim oraz obejmować różnorodne produkty.
2. Pobieranie próbek produktów powinno odbywać się na poziomie sprzedaży detalicznej (np. w supermarketach, mniejszych sklepach detalicznych i lokalnych sklepach mięsnych) i może również zostać rozszerzone na inne zakłady (np. chłodnie).

D. Liczby próbek i sposoby pobierania

W poniższej tabeli przedstawiono orientacyjnie zalecane liczby próbek, które należy pobrać w okresie określonym w pkt 1 zalecenia. Liczbę próbek do pobrania w poszczególnych państwach członkowskich ustalono na podstawie liczby ludności, przy czym minimalna liczba próbek odnośnych produktów, która powinna zostać pobrana w każdym państwie członkowskim w ciągu 30 dni, wynosi 10.

Środki spożywcze wprowadzane do obrotu lub etykietowane jako zawierające wołowinę	
Kraj sprzedaży	Orientacyjna zalecana liczba próbek
Francja, Niemcy, Włochy, Zjednoczone Królestwo, Hiszpania, Polska	150
Rumunia, Niderlandy, Belgia, Grecja, Portugalia, Republika Czeska, Węgry, Szwecja, Austria, Bułgaria	100
Litwa, Słowacja, Dania, Irlandia, Finlandia, Łotwa, Chorwacja	50
Słowenia, Estonia, Cypr, Luksemburg, Malta	10

E. Metoda

Należy postępować zgodnie z następującym protokołem:

1. Wszystkie próbki należy poddać wstępnemu badaniu przesiewowemu mającemu na celu wykrycie obecności mięsa końskiego w mięsie (jako współczynnik wartości procentowej masy m/m) na poziomie 0,5 % lub wyższym. Wyboru metody przesiewowej dokonuje państwo członkowskie.
2. Tylko próbki z dodatnim wynikiem w badaniu przesiewowym określonym w pkt 1 powinny podlegać badaniu potwierdzającemu wykonywanemu z zastosowaniem RT-PCR na mitochondrialnym DNA i mającemu na celu wykrycie obecności mięsa końskiego w mięsie (jako współczynnik wartości procentowej masy m/m) na poziomie 1 % lub wyższym. Metoda stosowana do potwierdzenia musi być skalibrowana dla znormalizowanej próby kontrolnej świeżego mięsa dostarczonej z laboratorium referencyjnego Unii Europejskiej ds. białek zwierzęcych w paszach.
3. Wszystkie badania potwierdzające w państwie członkowskim określone w pkt 2 należy przeprowadzić w laboratorium wyznaczonym do tego celu przez właściwy organ. Wyznaczone laboratorium może znajdować się w innym państwie członkowskim, jeżeli zostało to uzgodnione z właściwym organem w tym państwie członkowskim. Wyznaczone laboratorium powinno posiadać co najmniej certyfikat ISO 17025 dla porównywalnych badań. Wyznaczone laboratorium mogło również brać udział w etapie wstępnego badania przesiewowego.

Nazwę i adres wyznaczonych laboratoriów biorących udział w badaniach potwierdzających należy przekazać do laboratorium referencyjnego Unii Europejskiej ds. białek zwierzęcych w paszach, które opublikuje te informacje na swojej stronie internetowej.

Bardziej szczegółowe wskazówki dotyczące metody potwierdzającej są dostępne na stronie internetowej laboratorium referencyjnego Unii Europejskiej ds. białek zwierzęcych w paszach, pod adresem: <http://eurl.craw.eu/en/164/legal-sources-and-sops>

ZAŁĄCZNIK II

Wzór sprawozdania z wyników, o którym mowa w pkt 2

Kategoria produktu	Liczba próbek	Metoda badawcza (typ badania oraz marka) stosowana na 1. etapie badania przesiewowego	Liczba wyników dodatnich po 1. etapie badania przesiewowego (= / > 0,5 %)	Metoda badawcza stosowana na etapie badania potwierdzającego	Liczba wyników dodatnich po 2. etapie w wyznaczonym laboratorium (= / > 1 %)	Uwagi
Ogólna liczba próbek						
Ogólna liczba wyników dodatnich po 1. etapie badania przesiewowego						
Ogólna liczba wyników dodatnich po 2. etapie badania potwierdzającego w wyznaczonym laboratorium						

Wzór sprawozdania dotyczącego środków egzekucyjnych, o których mowa w pkt 2

Liczba badań o wyniku dodatnim, w przypadku których do chwili obecnej wprowadzono środki egzekucyjne	
W miarę możliwości należy podać szczegóły dotyczące najczęściej stosowanych środków egzekucyjnych (maksymalnie trzy podpunkty)	
Liczba badań o wyniku dodatnim, w przypadku których do chwili obecnej nie wprowadzono środków egzekucyjnych	
W miarę możliwości należy podać szczegóły dotyczące najczęstszych przyczyn niepodjęcia żadnych środków egzekucyjnych (maksymalnie trzy podpunkty)	